

ТЕМАТ

НОВА СРПСКА ДЕСНИЦА

Др Миша Ђурковић

АКСИОМИ ДЕСНИЦЕ

- 1. Однос према тржишној економији**
Десница сматра да је тржишна привреда најбољи начин за алокацију ресурса и за стимулисање економског напретка у једној земљи;
- 2. Однос према монополима**
Десница заступа став да је конкуренција основа динамичне тржишне привреде која ствара нову вредност и стога је суштински задатак државе да се бори против монопола;
- 3. Однос према царинама**
Став је деснице да је разрушена и бомбардована Србија морала још једно време да задржи високе царине како би омогућила разореним фабрикама да се опораве и да се оспособе за тржишну борбу;
- 4. Однос према Западу**
Десница прихвата достигнућа Запада и подржава преузимање његових вредних достигнућа;
- 5. Однос према геополитици**
За десницу геополитичка опредељеност не сме да буде основна линија политичких подела у Србији. Прави пут се налази у сарадњи и са Истоком и са Западом;
- 6. Однос према ЕУ**
Европска унија је корисно средство и у њу треба ући кад за то будемо спремни и кад и ако и њене чланице и ми за то будемо заинтересовани;
- 7. Однос према цркви и вери**
Десница жели да вера добије право на живот у друштву и бори се да наша црква постане бољ и способнија да одговори на захтеве пастве и све бројније изазове у свим областима живота, а пре свега да стварним шпропагирањем вере помогне моралном и демографском оздрављењу друштва;
- 8. Однос према комунизму**
Комунизам је страховито зло које је нанело огромне штете многим народима укључујући и руски и српски разарајући темеље националних

елита, институција и државног континуитета. Зато се десница данас бори против свих штетних облика комунистичког наслеђа;

9. Однос према глобализацији

Десница глобализацију посматра као природни феномен, као последицу огромног, брзог и интензивног развоја технологије, медија, перманентне информатичке револуције и много бржег кретања капитала, људи, услуга, роба и знања. Десница се труди да у глобализацији препозна добре и лоше стране;

10. Однос према конкретним животним питањима

У Србији десница треба да се бави конкретним проблемима који погађају човека и да да одговоре водећи рачуна о трошковима и економским могућностима;

11. Однос према Србији

Десница верује да Србија има снаге и потенцијала да се уздигне, ојача и оспособи да на светском тржишту капитала и идеја да значајан допринос. Десница сматра да Србија не треба да се затвара нити да се искључиво везује за ову или ону земљу и међународну организацију. Сарадња са свима и сваким уз свеопшту корист гарантује просперитет и безбедност.

Др Винко Ђурић

Уместо увода ИНТЕЛЕКТУАЛНО ИЗДАЈСТВО

Живимо у времену када светска рецесија представља окидач за „револуционарна“ збивања. Међутим, светска социолошка елита је утврдила да су потрошени револуционарни потенцијали радника, синдиката и народних маса и да кооперниканске обрте у политици појединих земаља могу да поведу и изведу само некомпромитовани и прогресивни интелектуалци, којима ће се придружити истрошени револуционарни потенцијали.

Ако Србија жели да превазиђе суноврат у ком се наша, мора да надвлада интелектуално издајство компромитованих елита и да просветли својом традицијом, саборним духом и политичком одлучношћу нову визују десних интелектуалаца који, једини данас, знају да препознају прави пут избављења и васкрса српске државотворности. Посебно радује што у том десном, тек зачетом политичком блоку, доминира образована младост која је одлучна у настојању да о својој судбини сама одлучује.

Српском политичком животу замућеном праксом личних интереса и теоријском идеолошком конфузијом потребан је политички живот у ком ће сваки појединац пронаћи свој интерес а свака политичка, верска и национална група различитост и своју перспективу. У Србији, нажалост све је теже оформити здрав и прогресиван политички живот због идеолошких конфузија из простог разлога што код нас још егзистирају партије које су у исто време и леве и десне. На пример ако

нам је параметар однос према националном питању, онда су и СПС, ДСС и СРС десница, али ако је тај однос разлика окренут према економским законитостима и слободном тржишту онда поменуте партије припадају левици. Допунску конфузију изазивају и тврдње да је десница у Србији антиевропска али не треба заборавити да је пројекат ЕУ баш дело деснице. Интересантно је и рећи да грађани Србије свему што се декларише као десна опција дају негативан префикс. Због оваквог стања наша политичка заједница мора се изборити за очување легитимитета деснице. У целој нашој десничарској причи олакшавајућа околност и у великој мери права предност у односу на друге политичке опције представља младост, генерација бирача од 25 – 30 година. Ова старосна група бирача представља велики потенцијал за евентуалну нову десницу која би била орјентисана ка одбрани класичних моралних вредности, развијању породице и здравог предузетништва.

Светска економска криза на просторима Србије довешће до, најмање, два политичка отржењења. Прво отржењење се односи на владајућу коалицију која ће морати да схвати да искоришћавање и чување власти није њен најважнији проблем а друго отржењење везано је за нужност стварања праве аутентичне деснице на српском политичком простору. Наиме, или ће интелектуалци у превратничком броју приступити некој од странака која данас у Србији представља сурогат деснице и покренути лавину промена (што је мало вероватно) или ће група прогресивно настројених интелектуалаца формирати нову политичку опцију аутентичне десне орјентације (што је врло вероватно), који ће отпочети духовни и социјални препород Србије. Без реализације најмање једног од ова два отржењења Србија ће наставити да тоне у безнађе које ће се на крају претворити у насиља истоветно по жестини, ако не и жешће, оном које је похарало Грчку.

В.Ђ.

Др Миша Ђурковић

ДЕСНИЦА У СРБИЈИ

Комунизам је у Србији два пута формално укидан : 1990 и 2000. Садржински и суштински он никада није отишао. Од 1990. траје процес борбе за његово сузбијање и за освајање елемената слободе, односно простора за слободу изражавања, мишљења и окупљања. Комунистичке структуре су под утицајем снага и покрета који су освајали слободу морале дуго, невољно и постепено да се повлаче.

Данас су оне међутим у новом налету: поново видимо јачање монопола и потискивање конкуренције у свим областима друштвеног, економског и политичког живота. Поново видимо јачање ауторитарних тенденција, исмевање парламентаризма, констатно кршење устава и закона, ново цепање Србије и враћање самоуправног система у схватању државе. Владајуће структуре су се опет усмериле на породицу, на слободу говора, на идентитет већинског народа, мешају се чак и у аутономију Српске православне цркве. Данас не постоји готово ниједна институција која је задржала своју аутономију, дигнитет и снагу. Све је разорено у

земљи Србији сем интереса недирнуте комунистичке структуре која је на власти. Не постоји бољи индикатор стања о коме говоримо од чињенице да је Србија једна од последњих земаља у Европи у којима није извршена реституција: дакле комунисти ни данас немају намеру да врате имовину коју су отели после 1944. године.

Највећу кривицу за овакво стање носе управо оне снаге, партије, институције и појединци који су током ове две деценије представљали, односно симулирали десницу у Србији. Опште је познато да демократију и истински плурализам у некој земљи може да омогући само баланс снага. Посебно ако су са друге стране комунисти, њима се може супротставити само једна добро организована, радна, способна, динамична и креативна савремена десница, која има широку и јасну бирачку и класну базу, развијене пропратне институције, прецизну идеолошку основу, читаву медијску инфраструктуру и пре свега дубоку и чисту веру у оно што ради.

Штавише, данас уместо озбиљних десних партија, без којих у овој земљи не може да буде ни стабилности ни елементарног развоја ни било какве „европске будућности“, поново добијамо читав један спектар симулакрума који би да нас убеде како су у себи преко ноћи пронашли рођене десничаре и како је управо на њима да нас поведу у бољи живот. Ниједан од свих тих претендената не помиње ниједан од кључних суштинских проблема који разарају ово друштво, а посебно их нећете чути да говоре о томе које су то (десне) вредности које желе да промовишу и подстичу у нашем друштву. Десница је, међутим, управо то: питање вредности и способности да се те вредности развијају и граде у датом друштву.

Када се данас у Србији говори о десници чини се да можемо да пратимо два напоредна процеса. Један је већ помињани процес одумирања неких ранијих и рађања неких нових симулакрума политичке деснице. Након последњих избора свима је постало јасно да је простор на партијској десници зјапеће празан. Пораз такозваних десних партија није међутим био тек један од уобичајених циклуса у нормалним парламентарним системима. Радило се о системском поразу једног дуго важећег схватања, идејног и практичног система неодговорности, неспособности и личног интереса. Партије које су до тада престављале десницу збрисане су због нерада, неорганизиције, незнања и неспособности да испод и око себе створе вредносне и организационе системе који би им давали смисао, значај и утицај и онда када не буду на власти. Док се оне данас боре за преживљавање, са очигледном намером да у овом систему који их је довео до пораза не промене ништа, у празни простор покушавају да улете неки нови ликови спремни да на исти начин са тек нешто модернијом медијском презентацијом, у наредном периоду обављају исту улогу: резервних играча за новоутврђени неокомунистички систем.

Са друге стране, међутим, помаља се светло истинске промене. Оно је још увек крхко, тек назначено јер су облаци мрака истински тешки и нагомилани. Али за разлику од свега ранијег ово је по први пут истински аутентична, аутохтона и одржива снага која ради за несумњиву будућност. Ради се о потпуно новом покрету деснице који је за сада најпрепознатљивији у невладином сектору.

Нова десница је рецимо то најпре, генерацијска појава. Она је резултат појаве и рада једног новог нараштаја активиста, интелектуалаца и практичних људи старих између 25 и 40 година. Ради се о генерацијама којима је формални

комунизам далек, о људима одраслим на језику интернета, популарне културе и брзог капитализма. Овој генерацији је преко главе досадних, дугих, апстрактних прича и узалудног говора о општим местима. Они доносе потпуно нове методе организације: брже, практичније, јефтиније, мобилније. Ради се о генерацијама које су схватиле да су компјутер и добра воља неколико повезаних људи често сасвим довољни за прављење малих локалних револуција.

Овај нови талас настаје на маргинама такозване велике политике и савременог друштва. Мрежа која се данас спонтано прави окупља широк децентриран фронт капиларних, често ад хок активности, низа малих пројеката, разних организација и покрета који се препознају око заједничког система вредности. А управо тај систем вредности највише дефинише нову десницу. Њега чине базични принципи морала, веровање у незаменљив друштвени и културни значај вере и религије, заштита породице и права на живот од зачећа, залагање за савремену националну културну политику, пропагирање радне етике и вера у слободну социјално тржишну привреду као део укупног дрштвеног система.

Коме се ова нова десница обраћа: свим онима који су из различитих разлога незадовољни садашњим системом и забринуте за будућност свог народа и земље: својој генерацији која је иако у напону стваралачке снаге осуђена на стално суочавање са вештачким препрекама, српским пољопривредницима који су у најтежим временима сачували здрав предузетнички и домаћински менталитет штедње, рада и морала и којима недостаје мало подршке да знатно развију своје огромне потенцијале, малим и средњим предузетницима, пре свега онима који се баве производњом, који су највеће економске жртве неокомунистичких монопола, затим разореним породицама које чезну за природном хармонијом као извором морала, женама које желе да испуне своју биолошку потребу мајчинства и желе да живе у друштву које им својом сигурношћу то омогућава, верницима који желе да заштите своје право на исповедање своје религије и живот у складу са њеним нормама, студентима који желе да остану у овој земљи, радницима који желе да поштено живе од свог рада уместо да по политичкој линији беспослени седе у мамутски нараслој јавној управи, као и многим другим људима који су највеће богатство и потенцијал ове земље.

Нова десница доноси нови однос према држави. Она настоји да промени старо левичарско везивање за државу као неког од кога се очекује свака иницијатива и подршка. Обрнуто, нараста свест да ће држава бити јача уколико што шири и већи број њених грађана научи да се сам стара о себи и да по принципу супсидијарности свака мала заједница решава највећи број питања које се ње директно тичу. Наравно уз поштовање врховног суверенитета државе која би највећу своју улогу требало да врши у одбрани земље и у обезбеђивању спровођења добрих закона.

На читавом десном простору полако се ствара и значајан интелектуални и практични капацитет који ове организације чини способним за предлагање закона, законских измена и конкретних управних решења којима се преуређује читав уставно-правни и друштвени простор.

Важно је такође истаћи да ова нова десница коначно добија и идеолошку основу тиме што се преводне књиге најважнијих конзервативних аутора, а јављају се и домаћи аутори који објављују своје радове настале са тих позиција. Десница

додуше још увек нема своје специфично профилисане писане и електронске медије, али је увелико открила интернет као јефтину и динамичну могућност изражавања својих ставова.

Све ово о чему смо говорили је један постепени процес изградње читавог десног простора. Он је међутим, упркос недостатку било какве значајне финансијске подршке и упркос дуготрајној сатанизацији од стране свих значајних електронских медија, већ довео до снажних потреса у друштву, тако да ни страни фактори више не могу да игноришу постојање овог таласа. Нова десница у Србији свакога дана постаје све озбиљнији фактор.

Владимир Добросављевић

ИЗМЕЂУ НАЧЕЛА И ПРАКСЕ

Сваки покушај да се објективно изврши позиционирање политичких странака у Србији, по идеолошкој скали, суочава се са неумитном реалношћу живота. Она се огледа, пре свега, у чињеницама да саме партије мало држе до сопствених програма и идеја, а много више до остваривања принципа корисности за властите номенклатуре. Тако је и постало могуће, да у економски, све девастиранијој Србији, странке постану најбоље агенције за запошљавање чланова и богаћење руководстава. У таквом амбијенту, не треба да чуди зашто се све мање грађана учлањује у ове организације из политичких разлога, а више ради решавања егзистенцијалних питања, као и зашто наше странке тако лако одустају од прокламованих начела.

Овакве околност, поред низа објективних проблема, довеле су до онога, што је јавно мњење дефинисало као кризу политичке деснице код нас. Не умањујући значај неповољног спољно-политичког амбијента, као и домаћих друштвених процеса, главни узроци за лошу позицију странака, које желе да баштине конзервативну идеолошку традицију, налазе се у њиховим унутрашњим противуречностима и структурама. Резултат свега је да бирачи, чији вредносни систем припада овом корпусу идеја, са постојећим партијама, не могу да буду адекватно репрезентовани.

Са друге стране, не мали проблем је и дефинисати које то групације спадају у десне снаге. Међу јавним радницима и тзв. аналитичарима, постало је уобичајено тврдити, како живимо у периоду кризе класичних идеологија, те да су поделе на левицу, центар и десницу, готово превазиђене. По оваквим размишљањима, реалније су дихотомије на глобалисте и анти(алтер) глобалисте, евро ентузијасте и евро скептике, интеграционисте и суверенисте. Диференцијациј по овим грубим бинарним опозитима, не доприноси лакшој профилисаности, већ она потпуно негира идејну нијансираност и оставља више простора за манипулације грађанима. Странкама се симплификује простор за деловање и омогућава да сваку врсту идеолошке и етичке акробатике оправдају наводном борбом за више циљеве. Поред осталог, овим се смањују капацитети државе, да има различите опције и решења за

политичке и економске изазове са којима се суочава, и своди је на пуки објекат геополитичких процеса, по којима је свеједно коју власт народ изабере, јер свака мора да следи задате оквире. Зато је данас у Србији борба за идеологију, борба за право да грађани могу да бирају различите политичко-економске интересе и циљеве.

Ипак, ако узмемо у обзир класичне одлике конзервативне идеологије, пре свега у њеној континенталној верзији, какве су слобода, одговорност, морал, породица и вера, затим јака, уређена и јефтина држава, предузетништво и конкурентност у економији, значај институција и афирмација идентитетских питања, уз све тешкоће, могу се набројати одређене партије које имају извесне десне карактеристике. То би, од парламентарних групација биле Српска Радикална Странка (СРС), Српски Покрет Обнове (СПО), Демократска Странка Србије (ДСС), Демокришћанска Странка Србије (ДХСС), Нова Србија (НС) и Г17, мада су они програмски неолиберална странка која покушава да из утилитаралних разлога уђе у десни простор и ако суштински не припадају њему. За новоформирану Српску Напредну Странку (СНС), сувише је рано дефинисате где јој је место, мада ако се пажљиво погледају имена њених најистакнутијих чланова и досадашња пракса, није нереално прогнозировать, да ће и они користити идејну конфузију на политичкој сцени, и заступати ставове за које у одређеној ситуацији буду сматрали најисплативијим.

Анализом историјата програма поменутих партија, може се закључит, да у већем делу они одговарају десном погледу на свету, и ако више као недовољно разрађени конгломерат списка жеља и општих места. То је поготово уочљиво компарацијом и са деловима програма конзервативних странака у развијеним демократским државама, који имају и по неколико стотина страна детаљно разрађених обласних решења.

Прави проблеми за овдашње странке настају кад се анализира њихова политичка пракса, где резултати по њих постају забрињавајући. СРС је од оснивања, својом тврдом националном политиком, вулгарном вербалном експресијом и визуелним идентитетом, као и социјално-економском демагогијом, више водила рачуна о друштвеним слојевима који се нису снашли у процесима преласка на парламентарну демократију и тржишну привреду, него што јој је било стало до конзистентности и ефикасности политике. СПО је, осим у првих две године свог постојања, остала упамћена као партија анахроног, готово гротескног израза, чиме је ограничила своје домете код бирача, контрадикторне политике која је кулминирала катастрофалном влашћу у Београду, коју јој гласачи никада нису опростили. НС и ДХСС, су више странке које воде рачуна о лукретивним интересима својих најужих руководства, јер код њих о било каквој идеологији нема ни речи, као ни о могућности за самостални политички утицај, као и СПО уосталом. Под економском влашћу Г17, од промена након 2000. на овамо, српски извозна економија је урушен превременом либерализацијом увоза и рестриктивном монетарном политиком, нестала су банкарска улагања у привреду. Са друге стране унутрашњи економски живот водио се под строгом контролом, државе и партија на власти, тајкуна и спољних економских центара моћи, гушећи сваку конкуренцију и равноправну тржишну утакмицу. У томе им је успешно помагао њихов партнер из две владе ДСС, који је већина јавности перципирала као

стожерну снагу деснице у овом периоду. Иза њихове владавине, остала је троструко увећана државна управа, јавна потрошња коју ни један буџет не би могао да издржи, спољно трговински дефицит, који на годишњем нивоу износи преко 10 милијарди евра и дуг који се креће око 20 милијарди евра. Под њима је извршена тајкунизација земље (видети колико су за два мандата Војислав Коштунице као премијера, водећи олигарси увећали своје богатство уз свесрдну помоћ државне номенклатуре), Црна Гора као и Косово и Метохија нису више са Србијом. Иза њих нису остале одрживе институције, показали су потпуну некомпетентност за политику идентитета. Све ове странке су више приватне фирме својих лидера, у којима никада нису примењени принципи тржишне утакмице, којим би се афирмисали способни, а одговорност за изостанак резултата преузимали неуспешни. Зато нису ни могле да остваре резултате какве грађани очекују од озбиљних конзервативних снага. У осталом ниједан од лидера поменутих партија није поднео оставку, нити био смењен ни после бројних изборних пораза.

Србија нема савремену десну странку каква је преко потребна овдашњој политичкој сцени, којом суверено влада левичарски дискурс. Она би морала, ако се икада формира, да афирмише предузетнички дух, тржишне принципе, моралне вредности, социјалну солидарност, борбу против монопола, политику идентитета. Једном речју, вредности, да би као личности и народ могли да будемо слободни

Др Мило Ломпар

ДЕСНА КУЛТУРНА ПОЛИТИКА

Ако желимо да одговоримо на питање о томе какву културну политику може имати на уму наша конзервативна мисао, онда је неопходно да разликујемо оно што је *начелно* од онога што је *специфично* у нашем одговору. За начелни карактер културне политике битно је отклонити неколико укорењених и веома разгранатих и подстицаних предрасуда. Прва од њих је да је значај културе првенствено везан за општељудска и естетска питања. То је тачно са становишта вечности. Са становишта времена, тачно је нешто потпуно супротно од тога: култура има у савременом свету првенствено политички и стратешки значај, она треба да наметне одређени систем очекивања и вредности, да отклони све што је са тим системом несагласно и да на тај начин обликује пожељно саморазумевање које ће бити темељ сваког јавног деловања. То значи да културна политика има *крипто-идеолошки* карактер. Јавне и медијски разглашене супротне тврдње имају за циљ да задрже већ образовано стање и да унапред неутралишу свако могуће оспоравање.

Друга *начелна* предрасуда гласи: култура служи неговању разлика и међусобном обогаћивању учесника културне размене. То би требало да значи како су односи између две културе у основи хармонични. Али, још је Ниче нагласио да „нижа култура од више редовно прима прво њене пороке, слабости и разуданост“, да би тек потом оно што ју је захватило почело „посредством усвојеног порока и слабости да пушта да на њу струји и нешто од вредносне снаге више културе“. Идеја о обогаћивању је, дакле, тачна, али и секундарна у односу на примарно

својство по којем су културе у непрестаном супротстављању, па су сва прожимања првенствено плод њихових сукоба, који могу попримити својства „сукоба цивилизација“.

Оно што је у нас *специфично* проистиче из учинака двадесетовековног наслеђа. Ту је најважније опазити читаву стратегију да се целокупна српска култура (која је култура контакта три вере) сведе на државну формацију Србије. Да се оно што је српско претвори у србијанско. Да се пониште трагови српске културне прошлости у Црној Гори, Босни и Херцеговини, Хрватској и Македонији. Ово кретање, започето са настанком југословенске државе, подстицањем регионалне свести, добило је свој снажан и наглашено антисрпски наставак у титоистичкој Југославији, да би се данас оспољило у таквим пројектима какви су црногорски језик, „косовска култура“.

Српска културна политика, која би оличавала неки против-став у односу на ово кретање, једноставно не постоји. Она се некритички утапа у апсолутни опортунизам наше државне политике. Како су ту политику водиле и партије леве и партије десне оријентације, очигледно је да ни једне ни друге – премда се нису у свему понашале на исти начин – нису имале на уму никакав концепт снажења и обogaћивања српске културе, нити остваривања политичких и националних циљева помоћу културне политике. То значи да су се политичко-културне елите понашале на *опонашајући* начин: или су опонашале усвојене предрасуде титоистичке Југославије или су тежиле да погоде очекивања представника других култура.

Шта би, дакле, једна национално одговорна елита – као елита која у складу са просветитељским традицијама Доситејевим, са грађанским традицијама деветнаестог века у нас – требало да има као првенствене циљеве свог деловања? Они би морали да буду окупљени око политике идентитета. Требало би да имају два вида: реактивни, у којем би се образовало против-дејство усмерено ка отворено непријатељским настојањима култура које паразитирају на забораву српске културне прошлости; и креативни, којим би се спречавали облици интелектуалне стереотипије која *празни* идеје идентитета и којим би се успоставила *компетентност* конзервативне мисли да заснива политику идентитета у складу са савременим идејема и темама.

Неопходност таквог деловања, као и прожимање културне и других видова националне политике, показује стање јавне и научне свести о тако важној теми као што је положај *српског језика*. У нас не постоји јавна свест о културним последицама проглашења нових језика, о томе шта јесте српски језик, наша научна елита не наглашава важност тог питања, иако је оно у најбитнијим везама са политичким положајем и самом егзистенцијом српског народа. Јер, као што се из постојања црногорске државе у 19. веку, која је била држава српског народа, извело постојање црногорског народа у титоизму, тако се из постојања тог народа – у посттитоистичкој Југославији – извела црногорска држава, али не више као држава српског народа. Ово померање нагласака открива целокупни смисао денационализације Срба у Црној Гори. Сада се из такве државе и народа изводи црногорски језик и црква. Зар то није најбоља слика међузависности културне и националне политике?

Конзервативна мисао треба да оснажи и унапреди све битне видове културне политике: свест о српском језику, свест о српској историји, еманципацију

националних институција (Српске православне цркве, Матице српске, Српске академије наука и уметности, Српске књижевне задруге). Она треба да учврсти дубоко уздрмано осећање колективног идентитета, треба да обнови неке од темељних просветитељских идеја деветнаестог века у нас: рад у корист општег добра, афирмисање личних способности у подручју националних вредности и циљева, подупирање личног рада и одговорности, снажење свести о штедњи насупротив владајућој идеологији потрошње, обнова моралног става. Она треба да почне да заснива темеље новог родољубља. Да крене на дугачак пут који увек почиње првим кораком.

Др Винко Ђурић

ИДЕОЛОШКА КОНКУРЕНЦИЈА

Стабилност политичког живота земље обрнуто је пропорционална броју политичких субјеката – што мања идеолошка конкуренција то већа политичка стабилност

У политичкој науци уобичајено је да се политичка уверења бирача и странака којима је до тих уверења стало, разврставају на леву и десну страну политичког простора. Тако се у политичкој теорији могу сусрести појмови „левица“ и „десница“, „лева“ и „десна“ уверења и позиције, „лева“ и „десна“ идеологија... Ова најједноставнија подела у политичком животу сваке друштвене заједнице јесте препорука која би у дихотомном (дијаде) политичком систему давала већу стабилност него политички системи у којима егзистирају више политичких субјеката. Посебно су нестабилни политички системи у којима има пет и више политичких субјеката који освајају парламентарне мандате. Важно је истаћи да је стабилност политичког живота земље обрнуто пропорционална броју политичких субјеката – што мања идеолошка конкуренција то већа политичка стабилност. Прихватајући ову тезу креатори светских збивања заинтересовани за догађања на Балкану сматрају да би Србија у једној јакој констелацији левице и деснице представљала гарант стабилности на целом Балкану, а пошто имамо у тренутно владајућој коалицији какву-такву левицу остало је да се на другом полу појави и десница. Чим се овај „тајни“ глас о нужности формирања нове српске деснице прочуо међу лидерима постојећих партија настала је права трка око декларисања да су баш они та нужна и неопходна десница која ће просветлити Србију. Међутим, из миљеа донедавно свеprisутне и апсолутистички владајуће левице изникле су све леве левевије партије које не могу да се преко ноћи отргну маласта прошлости и представљају лоше копије и савремене светске левице а још више и деснице.

По свој прилици нужност је „почети из почетка“ и формирати десну политичку опцију на здравим политичким темељима са интелектуалцима који већ знају да препознају пут којим Србија треба да крене. Узора у свету за овакав почетак има и на првом месту треба поменути Руску Федерацију.

У Москви је 20. новембра (2008.) одржан 10. конгрес странке Јединствена Русија на ком је Борис Гризлов, председник Врховног савета Јединствене Русије истакао: „Ми своју идеологију називамо руским конзервативизмом. Нећемо допустити да се идеологија наше државе прави с друге стране океана. Неки људи сматрају да је појам светске идеологије застарео, али у реалности се води немилосрдна борба за глобалну идеологију, а њен циљ су умови младих људи.“

Нов систем владајућих идеја који је вратио Русију на место лидера како у економским тако и у међународним односима базиран на истини правди и прогресу. Зар постоји једноставније решење и за наш проблем, наравно ако се претходно одрекнемо страног мешања у наше унутрашње ствари и подржимо ново лице политичке Србије. На том путу отрежњења појавио се један велики проблем препознат у апстиненцији разочараних бирача. Чињеница је да у време гласања већи део грађана Србије остаје у кући него што приступи гласачкој кутији. Решење за такву ситуацију понудио је на свој начин Норберто Бобио: „Основни разлог због којег сам у појединим добима мога живота имао неки интерес за политику или, другим речима, осетио ако не дужност онда, преамбициозна реч, потребу да се бавим политиком и каткад, иако много ређе, да развијам политичку активност, увек је био нелагодност пред призором огромних неједнакости, колико непропорционалних толико неправедних између богатих и сиромашних“. Оувек су екстремне неједнакости сметале и левици и десници и пут ка равноправнијој подели нашег заједничког колача треба да буде један од пресудних мотива да гласачким листићем узмемо сви заједно своју судбину у своје руке.

Идеологије су везане за планетарна догађања и зато, бар за сада, путинизам не треба сврставати у светке идеологије, то је још увек само скуп политичких процеса који чине један стабилан политички систем а када већина човечанства прихвати путинизам као свој модел политичког уређења онда ћемо моћи да говоримо о идеологији планетарних размера. Неки наши политички аналитичари су у дихотомној политичкој подели парламента Србије окареактерисали 151 посланика као припаднике десне политичке орјентације и 99 посланика леве политичке орјентације. Тако да се слободно може рећи да је међу бирачима однос такође сличан две трећине су за десну политичку орјентацију док је трећина бирача окренута чврсто на леву страну.

Оваква ситуација погодује десници јер сви најављени потези владе представљају заоставштину разграђене левичарске политике коју треба критиковати са позиција јасне десне политичке орјентације која само истином и практичним решењима мора усмерити бираче у Србији на унутрашње потенцијале и пријатељски орјентисане државе како би се што пре указао пут просветљења и отрежњења који чекамо већ скоро седамдест година. Трагедија политичке заоставштине сурогата политичке деснице после двехиљадите године идентична је тренуцима кад је постојала само левица јер такозване партије десне орјентације нису оставиле за собом ниједну институцију у којој би се одржавала, гајила и размножавала десна интелектуална елита, тако да и није постојао неки озбиљнији однос према десном наслеђу које је било из различитих разлога протерано из историје, културе и ђачких уџбеника. Посебно је забрињавајуће што се између десно и лево орјентисаних бирача у клинч српских политичких борби убацује питање националног идентитета и жалосно је да неки аналитичари наседају на ту

провокацију јер свуда у свету свим партијама је на првом месту њихово национално биће и оне ће га пре свега и у свакој прилици стављати на прво место својих интереса.

Међутим, често се догађа да се десница поистовећује са њеним екстремним моделима као што се и левица поистовећује са левим екстремизмом. Да се екстреми додирују показао је баш на примеру екстремизма Норберто Бобио наводећи став Лудовика Гејмона, левог екстремисте који је тврдио да је свим бићем против умерености што је изјавио и неофашиста Солинас: „Наши главни непријатељи су умерењаци. Умерењак је природно демократа.“ Тако да је Бобио лако из ова два примера закључио да оно што један екстремиста левике и један екстремиста деснице имају заједничко јесте антидемократија (мржња, ако већ није љубав). Зар вас однос међу посланицима у српском парламенту не подсећа на екстремизам и једних и других. Уљудити парламент истинском десницом први је и најважнији задатак политичког живота Србије јер је слика парламента одавно постала разгледница наше збиље пред којом смо сви без изузетка све више забринути и револтирани.

Србија и њени грађани заслужују много више и много боље!

Владан Глишић

ДЕСНА СРБИЈА:

НАЦИОНАЛНИ ПОКРЕТИ И НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Почетак овог века у Србији је обележен врло живом делатношћу покрета и организација и гласила која би се условно могла одредити као десно опредељена иако је прецизније рећи да су то национални покрети и организације. Занемарујући овде политичке странке и њихове пратеће организације, остаје један широк спектар активности који режимски медији намерно прећуткују сем када је потребно о овим активностима говорити на нивоу инцидента. Ова сцена је врло шарена почев од изразито политичких покрета какав је *Образ* (ултрадесно) и *Покрет 1389* (настао као реакција на окупацију Косова и Метохије) чије се акције исцрпљују у политичким манифестацијама, па све до аутентичних НВО које су десне оријентације али су освојиле овај модеран облик грађанског деловања. Врло је сужен број гласила која медијски дају простор десном деловању у Србији али их има и све су значајнија, међутим значајно је напоменути да су нека од тих гласила постала и место окупљања било националних било десних активиста (часописи *Геополитика*, *Двери*, сајтови *НСПМ*, *Видовдан*, издавачка кућа *Укронија*, итд...). Значајније десне НВО су: *Центар за конзервативне студије*, *Центар за истраживање монархизма*, *Центар за савремену едукацију*... Посебан део ове сцене чине православне НВО, било неформалне као братства при одређеним храмовима или друштва пријатеља манастира (Ђурђеви Ступови, Студеница...) било као формално организоване НВО... Међу православним НВО издваја се *Српска Мрежа*

– савез организација које промовишу светосавске вредности а чији с координатор *Двери српске*. *Српску Мрежу* чине организације из Србије, српских земаља у окружењу и Расејања. Врло је разнолика јер се ту налазе и НВО које се баве пољопривредом и енергетском ефикасношћу (*Моба, Центар Тесла, Источник*) као и политички покрети (СНП“*Избор је наш*“ из Бања Луке и *Српско национално веће Косова и Метохије* и *СНВ Црне Горе*). Ту су и неколико СОЗ-ова (светосавске омладинске заједнице) али и *Наши* (познати по политичким манифестацијама али је непознато да су много више радили на хуманитарном и друштвеном плану). Присутна су и студентска удружења (*Номоканон, Обнова, Родољуби, СОЈ, Југ Богдан...*) Значајније НВО из Расејања у *Српској Мрежи* су *Немања* из Билефелда и *Светски сабор Срба*. Саме *Двери* имају своју засебно разгранату структуру у Србији и Расејању (часопис, сајт, огранци и регионални центри, видео и аудио продукција).

Деловање у невладином сектору је представљало велики искорак у организовању десних активиста. Ова форма је омогућила мали групама истомишљеника да без великих финансијских средстава и независно од формалних центара моћи делују на промену друштва. Све десне снаге незадовољне неспособношћу и корумпираношћу партијских структура десних странака овако су добиле прилику да кроз рад у невладином сектору остваре утицај у мери својих идеја и креативности.

Поред отворено политичких порука и деловања, многе добро организоване групе у десном НВсектору показују и нешто што десне странке до сада нису имале: визију социјалног устројства Србије сагласно десним вредностима. Кроз конкретне пројекте борбе против беле куге, за породичне и хришћанске вредности, за радну етику, за одбрану приватности од техно-тоталитарних интервенција власти, за решавање локалних проблема било економских било еколошких, ове десне НВО оцртавају програм нове деснице у Србији. Посебно је значајан њихов допринос на пољу културне и идентитетске политике коју су десне странке и политичари потпуно занемарили.

Предност коју невладин сектор даје овој новој десници је и у томе што је врло децентрализована и као таква није подложна контроли из формалних и неформалних центара моћи. Оваква структура не погодује ни лидерским амбицијама а представља и неку врсту слободног тржишта на коме се утицај једне НВО на остале читава само ако та НВО има потврду у визији деловања и плодовима рада. Ако неко нема визију, нема организацију и нема резултате онда не постоји хијерархијска структура која би му омогућила незаслужени утицај. Све су ово проблеми које ниједна десна станка до сада није успешно решила а често није ни могла да реши јер су страначки лидери били против тога да се нешто мења у паразитској структури коју су све странке у Србији гајиле.

Ипак, глобална кретања која код свих слободоумних људи у Србији подстичу природни антиглобализам и национална угроженост Срба у евроатлантском поретку и широм Балкана фактори су који ће још дуго у Србији доводити до заједничког деловања десних и левих патриота па ће се и сама подела на десне и леве НВО још дуго тешко разазнавати.